

Anonymiserad version

Översättning

C-335/23 – 1

Mål C-335/23

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

26 maj 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Landgericht Frankfurt am Main (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

23 februari 2023

Klagande:

MN

Motpart:

Qatar Airways

Landgericht Frankfurt am Main

[utelämnas]

Beslut

I målet

MN, [utelämnas] Gehrden,

klagande

[utelämnas]

mot

Qatar Airways (Q.C.S.C.) [utelämnas] Frankfurt am Main,

motpart

[utelämnas]

har 24:e avdelningen för civilmål vid Landgericht Frankfurt
[utelämnas] fattat följande beslut:

Målet förklaras vilande.

Följande frågor angående tolkningen av unionsrätten hänskjuts i enlighet med artikel 267 FEUF till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:

1) **Ska Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 tolkas så, att en passagerare reser gratis i den mening som avses i artikel 3.3 första alternativet [i den första meningen] i förordningen när passageraren endast måste betala avgifter och flygskatter för flygbiljetten?**

2) **För det fall fråga 1 besvaras nekande:**

Ska Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 tolkas så, att det inte rör sig om ett biljettpris som (indirekt) är tillgängligt för allmänheten i den mening som avses i artikel 3.3 andra alternativet [i den första meningen] i förordningen, när flygningen har bokats inom ramen för ett tids- och volymmässigt begränsat kampanjerbjudande från ett lufttrafikföretag som endast var tillgängligt för en viss yrkesgrupp?

3) **För det fall även fråga 2 besvaras nekande och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 anses vara tillämplig:**

a) **Ska artikel 8.1 c i den förordningen tolkas så, att det måste finnas ett tidsmässigt samband mellan, å ena sidan, den ursprungligen bokade och inställda flygningen och, å andra sidan, den önskade ombokningen till ett senare datum?**

b) **Hur ska detta tidsmässiga samband i förekommande fall avgränsas?**

Skäl

Klaganden har begärt ombokning i den mening som avses i artikel 8.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 (nedan kallad förordning nr 261/2004).

Klaganden förfogade över en betald och bekräftad platsreservation hos motparten som var det lufttrafikföretag som skulle utföra flygningen [utelämnas] mellan Frankfurt am Main, via Doha, och Sydney, samt motsvarande returflygning. Utresan till Doha skulle äga rum den 6 augusti 2021 med fortsatt flygning till Sydney den 7 augusti 2021. Returflygningen var planerad till den 22 augusti 2021 från Sydney till Doha och den fortsatta flygningen till Frankfurt am Main den 23 augusti 2021. Klaganden bokade flygbiljetterna inom ramen för ett tidsmässigt mycket begränsat kampanjerbjudande från motparten, kallat "Teacher Promo". Detta kampanjerbjudande riktade sig endast till vissa yrkesgrupper (bland annat lärare och läkare) och var begränsat till ett antal flygbiljetter (cirka 20 000). Enligt bokningsbekräftelsen uppgick det biljettpris som klaganden betalade till 197,40 euro. Biljettpriset var sammansatt av "Ticket Fare" på 0 euro och "Euro Taxes and Carrier imposed Fees" på 197,40 euro. På grund av effekterna av coronapandemin ställde motparten in de omtvistade flygningarna. Klaganden begärde på grund av detta i första instans att det nya resedatumet skulle fastställas till den 24 eller den 25 juli 2022 och, för returflygningen, till den 13 eller 14 augusti 2022. Klaganden begärde, till följd av en ändring av talan, i andra instans ombokning till ett datum under sommaren 2023. Motparten vägrade att göra denna ombokning.

Amtsgericht Frankfurt am Main (Distriktsdomstolen i Frankfurt am Main, Tyskland) ogillade talan genom dom av den 18 juli 2022 [utelämnas]. [Nedan redogörs närmare för Amtsgerichts motivering, i vilken det hänvisades till praxis från Oberlandesgericht Köln (Regionala överdomstolen i Köln, Tyskland) (nedan kallad OLG Köln)].

Klaganden [utelämnas] överklagade domen från Amtsgericht [utelämnas]. Klaganden anser att det enligt artikel 8.1 c i förordning (EG) nr 261/2004 inte krävs något tidsmässigt samband mellan den ursprungliga resan och ombokningen. Tvärtom ankommer det endast på passageraren att bestämma alternativt datum. Lufttrafikföretaget har endast möjlighet att invända att det saknar kapacitet.

Motparten har yrkat att överklagandet ska ogillas och har gjort gällande att enligt artikel 3.3 i förordning nr 261/2004 är denna förordning inte tillämplig. Klaganden bokade flygbiljetterna inom ramen för ett kampanjerbjudande som var mycket begränsad i tiden, kallat "Teacher Promo". Klaganden var endast tvungen att betala avgifter och flygskatter och fick således flygbiljetterna gratis.

För det första beror utgången av överklagandet framför allt på huruvida förordning nr 261/2004 är tillämplig i förevarande fall.

Klaganden förvärvade flygbiljetten inom ramen för ett kampanjerbjudande från motparten. Klaganden var endast skyldig att betala de flygskatter och avgifter som i bokningsbekräftelsen betecknades som "Taxes and Carrier imposed Fees", medan "Ticket Fare" uppgick till 0 euro. I detta sammanhang vill den hänskjutande domstolen för det första få klarhet i huruvida en passagerare i ett

sådant fall reser ”gratis” i den mening som avses i artikel 3.3 första alternativet [i den första meningen] i förordning nr 261/2004.

Om svaret på fråga 1 är nekande, det vill säga om passageraren inte reser gratis när han eller hon endast behöver betala skatter och avgifter, är utgången i överklagandet fortfarande beroende av om det vid kampanjerbjudandet ”Teacher Promo” rör sig om ett reducerat biljettpris som varken direkt eller indirekt är tillgängligt för allmänheten.

De omtvistade flygningarna bokades inom ramen för detta tidsmässigt och volymmässigt mycket begränsade kampanjerbjudande från motparten, som endast var tillgängligt för vissa yrkeskategorier.

Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) (nedan kallad BGH) slog i sin dom av den 21 september 2021 (X ZR 79/20) fast att ett förmånligare biljettpris som ett lufttrafikföretag beviljade för affärsresor för personal i ett företag som hade ingått ett motsvarande ramavtal var tillgängligt för allmänheten i den mening som avses i artikel 3.3 första meningen i förordning nr 261/2004. BGH:s avgörande grundade sig i detta avseende på antagandet att ett biljettpris är tillgängligt för allmänheten när det riktar sig till ett obestämt antal personer som inte har något särskilt förhållande till lufttrafikföretaget som går utöver ett (potentiellt) kundförhållande. Ett särskilt förhållande i denna mening föreligger endast om förmånen inte har beviljats enbart i syfte att öka försäljningen, i kommersiellt syfte eller för att binda kunder, utan med hänsyn till ett samarbetsförhållande eller annat nära förhållande. Enligt gängse uppfattning avser begreppet allmänhet ett obestämt antal personer som inte är särskilt knutna till varandra. Enligt dessa kriterier är ett biljettpris tillgängligt för allmänheten även om inte alla potentiella kunder kan komma i åtnjutande av det. Den avgörande omständigheten är snarare om antalet personer som kommer i fråga kan fastställas med tillräcklig precision och om dessa personer är tillräckligt knutna till varandra och kan avgränsas från allmänheten som en sluten krets. Vad gäller företagspriset slog BGH fast att det saknas en tillräckligt nära koppling mellan de personer som mottar förmånen när erbjudandena visserligen inte är tillgängliga för alla, men den grupp av personer som mottar förmånen endast har det gemensamt att den uppfyller de angivna kriterierna.

På liknande sätt förhåller det sig även i förevarande fall. Kampanjerbjudandet kunde inte utnyttjas av alla, utan endast av en grupp personer eller en yrkesgrupp som motparten hade definierat. Den hänskjutande domstolen vill därför få klarhet i huruvida BGH:s praxis även ska tillämpas i förevarande fall, så att det rör sig om ett biljettpris som är tillgängligt för allmänheten, vilket innebär att förordning nr 261/2004 är tillämpligt.

I förevarande fall utgår den hänskjutande domstolen från att motpartens kampanjerbjudande varken är ett bonussystem eller ett annat kommersiellt program i den mening som avses i artikel 3.3 andra meningen i förordning nr 261/2004.

Om frågorna 1 och 2 ovan besvaras nekande, det vill säga att förordning nr 261/2004 är tillämplig, är utgången av överklagandet även beroende av om ombokningen enligt artikel 8.1 c i förordning nr 261/2004 måste ha ett tidsmässigt samband med den ursprungligen bokade resan.

Enligt praxis från OLG Köln (OLG Köln, dom av den 26 februari 2021 – 6 U 127720; OLG Köln, dom av den 6 maj 2022 – 6 U 219/21) kan passageraren, enligt artiklarna 5.1 a och 8.1 c i förordning nr 261/2004, vid inställd flygning i princip kräva att det lufttrafikföretag som utför flygningen bokar om resan till den slutliga bestämmelseorten till ett senare datum (än det snarast möjliga, se artikel 8.1 b i förordning nr 261/2004) som passageraren finner lämpligt, under likvärdiga transportvillkor, beroende på platstillgång. Av tolkningen av bestämmelsen framgår att ombokningen visserligen ska ske gratis, men att den också måste ha ett tidsmässigt samband med den ursprungliga resan. Ordalydelsen i artikel 8.1 i förordning nr 261/2004 ”ombokning till den slutliga bestämmelseorten snarast möjligt, under likvärdiga transportvillkor” fastställer ett tydligt tidsmässigt samband med passagerarens ursprungliga resplan. En motsvarande tolkning är därför rimlig för ordalydelsen i artikel 8.1 c i förordning nr 261/2004 ”ombokning till den slutliga bestämmelseorten till ett senare datum som passageraren finner lämpligt, under likvärdiga transportvillkor, beroende på platstillgång”. OLG Köln grundade sig i detta avseende på bestämmelsens innebörd och syfte och gjorde gällande att regelverket i förordning nr 261/2004 endast syftar till att skydda passagerarna under varje resa. Bestämmelserna i förordning nr 261/2004 ger inte passageraren någon rätt till gratis ombokning som inte har någon koppling till den planerade resan, till exempel på en flygning först efter den ursprungligen planerade resan, under en särskilt dyr reseperiod. När det gäller artikel 8.1 i förordning nr 261/2004 rör det sig i fråga om andemeningen om en sorts garanti för det fall avtalet inte fullgörs. Artikel 8.1 a i förordning nr 261/2004 ger emellertid en rätt (*ex nunc*) att häva avtalet, i den mån avtalet ännu inte har fullgjorts eller dess syfte har förfelats. När det gäller artikel 8.1 punkterna b och c i förordning nr 261/2004 rör det sig således om en rätt till fullgörande i efterhand av avtalet vilken till sin natur är bunden av innehållet i lufttransportavtalet. En sådan rätt är i princip knuten till den ursprungligen planerade resan. Frågan huruvida det nödvändiga sambandet föreligger beror på omständigheterna kring den planerade resan, varvid rätten till transport enligt tysk rätt normalt ska kvalificeras som ett relativt köpeavtal vid vilket en avtalad tjänst ska tillhandahållas vid en exakt fastställd tidpunkt. Om tidsfristen för tillhandahållande av tjänsten inte iaktas är det inte omöjligt att lufttransporttjänsten kan tillhandahållas i efterhand, men borgenären har rätt att säga upp avtalet. Icke desto mindre är iakttagandet av tidsfristen för tillhandahållandet av tjänsten så väsentligt att affärstransaktionen står och faller med att tjänsten tillhandahålls i rätt tid. När ett försenat tillhandahållande av tjänsten (ankomst) inte längre är meningsfullt för passageraren och inte längre utgör ett fullgörande, det vill säga blir omöjligt, beror på passagerarens ursprungliga resplan. Något annat framgår inte heller av kommissionens icke bindande tolkningsriktlinjer till förordning nr 261/2004 (EUT C 214, 2016, s. 5) och deras tillägg, även vad gäller covid-19 (EUT CI 89, 2020 s. 1). Kommissionen

anser inte entydigt att den rättighet som följer av artikel 8.1 c i förordning nr 261/2004 även kan åberopas flera år senare för en helt annan resa.

En ombokning i den mening som avses i artikel 8.1 c i förordning nr 261/2004 skulle således vara utesluten i förevarande fall. Till följd av ändringen av talan har klaganden i andra instans begärt att en ombokning ska ske till ett datum under sommaren 2023. De ursprungliga flygningarna skulle däremot ha ägt rum i augusti 2021. Enligt praxis från OLG Köln kan ett tidsmässigt samband inte längre anses föreligga för en sådan tidsperiod. Den hänskjutande domstolen vill emellertid få klarhet i huruvida bestämmelsens lydelse kan tolkas så, att det måste finnas ett tidsmässigt samband mellan den ursprungliga flygningen och ombokningen, såsom en oskriven egenskap. Något stöd för detta finns i vart fall inte i bestämmelsens ordalydelse, varför denna tolkningsfråga måste hänskjutas till EU-domstolen.

[utelämnas]

ARBETSDOKUMENT